

Vorbereidend lezen: minimum-, basis- en gevorderde leerlijn groep 1 en 2

Niveau	Uitstroom	Uren leesonderwijs: totaal 4 uur + 30 minuten
Gevorderd	≥VMBO T	
Basis	VMBO KB/ BB	
Intensieve zorg (IHP)	VMBO KB/ BB	
Minimum	PrO	
Inhoud van het aanbod:		
Inhoud van het aanbod groep 1 (basis)		Inhoud van het aanbod groep 2 (basis)
		groep 1 (gevorderd)
<p>Boekoriëntatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herkent een boek en weet dat er een verhaal in staat . • Begrijpt dat illustraties en tekst samen een verhaal vertellen. • Luistert 5-10 minuten geboeid naar een voorleesverhaal. • Reageert op bekende woorden of situaties uit een boek. • Weet dat boeken worden gelezen van voor naar achter, de bladzijden van boven naar beneden en de regels van links naar rechts. • Kan aan de hand van de omslag van een boek de inhoud al een beetje voorspellen. • Kan eenvoudige vragen over het boek/ de illustraties beantwoorden. <p>Verhaalbegrip</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan een verhaal naspelen terwijl de leerkracht vertelt. • Weet dat verhalen opgeschreven kunnen worden en doet zelf ook wel eens alsof. <p>Relaties tussen gesproken en geschreven taal</p> <ul style="list-style-type: none"> • De kinderen kunnen dagritmekaartjes en andere pictogrammen van de klas van links naar rechts "lezen". • Kinderen weten dat gesproken woorden kunnen worden vastgelegd op papier en met audiovisuele middelen. • Weet dat geschreven woorden kunnen worden uitgesproken. <p>Functies van geschreven taal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Weet dat geschreven taalproducten zoals brieven, boeken en tijdschriften een communicatief doel hebben (je iets vertellen). • Weet dat symbolen zoals logo's en pictogrammen verwijzen naar taalhandelingen. 		<p>Boekoriëntatie (+ doelen groep 1) Doelen groep 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Weet dat verhalen een opbouw hebben. • Kan aan de hand van de omslag van een boek de inhoud van het boek al enigszins voorspellen. • Pakt met regelmaat een boek om zelf in te kijken. <p>Verhaalbegrip (+ doelen groep 1) Doelen groep 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan voorspellingen doen halverwege een verhaal. • Kan conclusies trekken naar aanleiding van een voorgelezen verhaal. <p>Relaties tussen gesproken en geschreven taal (+ doelen groep 1) Doelen groep 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan woorden als globale eenheden herkennen, voorbeelden: de eigen naam en namen van voor het kind belangrijke personen/dingen, logo's en merknamen. <p>Functies van geschreven taal (+ doelen groep 1) Doelen groep 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Weet dat tekenen en tekens produceren de mogelijkheid biedt tot communicatie. • Kent het onderscheid tussen lezen en schrijven.

Auris Taalkring Leerroutekaart Technisch lezen

(Vorbereidend) Technisch lezen

- Zegt een reeks van 3 woorden in de goede volgorde na
- Benoemt het laatste woord van een zin of een reeks
- Benoemt het eerste woord van een zin of een reeks
- Auditieve synthese: verbindt klankgroepen tot woorden.

Leesbegrippen

- Gebruikt de begrippen boek/ verhaal/ lezen.
- Kent de begrippen letter/woord/ zin/ regel/ bladzijde.
- Kent de begrippen vooraan- midden- achteraan.

(Vorbereidend) Technisch lezen

Doelen groep 2:

- Auditieve analyse: maakt samen met de leerkracht klanken van een woord los en benoemt de beginklank (b.v. vaar: v-aa-r->v).
- Auditieve synthese: kan 3 losse klanken samenvoegen tot een woord (b.v. mmmm-iiii-sssss: mis).
- Benoemt de eerste klank van een woord.

Alfabetische principes

- Wijst de juiste letter aan als leerkracht deze opleest
- Leest al enkele letters zelf.
- Heeft alle 32 klanken/letters aangeboden gekregen.

Middelen, organisatie, pedagogisch en didactische aanpak

Op de Taalkring worden de kerndoelen van het basisonderwijs nagestreefd. Vanwege de sterke relatie tussen taalvaardigheid en leesvaardigheid is er bij leerlingen met TOS een groot risico dat zij in de kleuterperiode al een achterstand oplopen in de ontwikkeling van beginnende geletterdheid en daarna leesproblemen ontwikkelen (Wijnen, 2006). Er zijn aanwijzingen in de literatuur dat er een kritische periode is voor leren lezen, namelijk tussen het 4^e en 9^e jaar. Op de Taalkring wordt dan ook zo vroeg mogelijk begonnen met het voorbereidend en aanvankelijk lezen.

De leerlijn 'vorbereidend technisch lezen' kent een verdeling in tien tussendoelen. Deze tussendoelen zijn direct gerelateerd aan het dyslexieprotocol. De eerste zeven tussendoelen hebben betrekking op de activiteiten en het aanbod in groep 1 en 2. In de jongste groepen van de Taalkring vindt een uitgebreid en gericht aanbod plaats in activiteiten die een directe relatie hebben met de eerste zeven tussendoelen binnen de leerlijn 'vorbereidend technisch lezen'. Het gestructureerd volgen van de leerlijn¹ garandeert een gevarieerd en compleet aanbod op niveau m.b.t. voorbereidend technisch lezen.

Het structureel observeren en signaleren van leerlingen biedt voldoende mogelijkheid tot het plegen van interventies.

De leerlijn vorbereidend technisch lezen van de Taalkring is direct gerelateerd aan de leerlijnen taal cluster 2 van het CED.

Observeren en signaleren

In oktober en in april wordt bij alle kinderen in groep 2 de toets fonemisch bewustzijn afgenomen. Kinderen die uitvallen op (onderdelen van) deze toets krijgen extra begeleiding in de groep op deze onderdelen.

De interventies vinden 3 á 4 per week gedurende 15 minuten plaats. In de handelingsplanbespreking worden hier afspraken over gemaakt. De interventies worden in het individueel handelingsplan van de leerling beschreven. Op welke onderdelen de interventies betrekking hebben is afhankelijk van het onderdeel in de toets waar de leerling op uitvalt.

Middelen:

- map fonemisch bewustzijn

Auris Taalkring Leerroutekaart Technisch lezen

- toets fonemisch bewustzijn (aangepast aan ZLKLS)
- klankgebaren voor leerkracht en leerling
- bibliotheekboeken/ prentenboeken
- schoolthema Kinderboekenweek
- ANK (arbeid naar keuze)
- letterbord
- lettertafel
- letterkring
- naamkaarten
- ontwikkelingsmateriaal
- pictogrammen
- themahoeken
- ICT: Instructiefilmpjes voor onderwijs op afstand via Arqive

Leerkrachtaanpak:

- lees stimulerende spelletjes aanbieden
- gevarieerd boeken aanbod
- interactief voorlezen
- schrijfproducten van kinderen zichtbaar in de klas tonen
- consequent gebruik maken van klankgebaren, letterbord en lettertafel
- consequent gebruiken, voordoen en hanteren van het van links naar rechts werken
- met oudste kleuters (groep 2) letterkring in niveaugroepen:
 - o aanbieden letter/klank, visueel, auditief en motorisch door klankgebaar, met nadruk op uitspraak
 - o visuele discriminatie (letter herkennen visueel)
 - o auditieve discriminatie (letter herkennen auditief)
 - o auditieve analyse van mkm-woorden (woord hakken en terugkomen bij beginklank, bijv: raam r/aa/m -> /r/)
 - o auditieve synthese in zin en woord, waarbij niveaudifferentiatie kan worden toegepast op moeilijkheidsgraad van de woorden (van mkm-woorden naar meer letterwoorden)

Technisch lezen: minimum-, basis- en gevorderde leerlijn groep 3

Leerroute	Uitstroom	Doel	Aanbod	Lestijd
Gevorderd	≥VMBO T	≥ AVI-E3 instructieniveau	VLL Kim versie kern 1 t/m 12	5 uur per week
Basis	VMBO KB/ BB	AVI-M3 beheersingsniveau	VLL Kim versie kern 1 t/m 10	5 uur per week
Intensieve zorg (IHP)	VMBO KB/ BB	AVI-M3 instructieniveau	VLL Kim versie kern 1 t/m 10/ IHP	5 uur per week voor basisleerlijn + 1 uur extra voor verlengde instructie en begeleide oefening (IHP)
Minimum	PrO	<AVI-M3 instructieniveau	VLL Kim versie kern 1 t/m 6/ IHP	5 uur per week voor basisleerlijn + 1 uur extra voor verlengde instructie en begeleide oefening
Inhoud van het aanbod				
Inhoud van het aanbod groep 3 (basis en minimum)			Inhoud van het aanbod groep 3 (gevorderd)	
Inhoud AVI-M3 instructieniveau (minimum + intensieve leerroute) <ol style="list-style-type: none"> 1. Wijst gevraagde letters aan. 2. Benoemt aangewezen letters. 3. Herkent direct lidwoorden: “de, het en een”. 4. Herkent veel voorkomende of eenvoudige klankzuivere mk/km/mkm-woorden, zoals “teen, roos, boom” (doorziet structuur van eenvoudige klankzuivere woorden). Inhoud AVI-M3 beheersingsniveau (basis leerroute) <ol style="list-style-type: none"> 1. Leest zinnen met ongeveer 6 woorden zonder hoofdletters. 2. Leest korte zinnen. Elke zin begin op een nieuwe regel. 3. Benoemt vlot alle grafemen. 4. Leest vlot klankzuivere mkm- en mkmm-woorden Extra: aandacht voor leesmotivatie			Inhoud AVI-E3 instructieniveau (basis leerroute) <ol style="list-style-type: none"> 1. Leest zinnen met ongeveer 7 woorden, beginnend met een hoofdletter. 2. Leest klankzuivere samengestelde en/of langere woorden (bijv: zakmes/ straatnaam/ start/ laatst) correct en vlot. 3. Leest niet-klankzuivere eenlettergrepige en samengestelde woorden (bijv: eerst, slang) correct en vlot. 4. Leest eenlettergrepige woorden eindigend op – aai, -ooi,-oei, -b, -d, correct en vlot. 5. Leest tweelettergrepige woorden, met uitzondering van open lettergreep woorden, correct en vlot. 6. Leest tweelettergrepige woorden met een voorvoegsel (be-, ge- ver-) correct en vlot. 7. Leest verkleinwoorden correct en vlot. Inhoud AVI-E3 beheersingsniveau (gevorderde leerroute) <ol style="list-style-type: none"> 1. Leest zinnen met ongeveer 7 woorden, beginnend met een hoofdletter. 2. Leest vlot nevenschikkende samengestelde zinnen. 3. Leest klankzuivere samengestelde en/of langere woorden (bijv: zakmes/ straatnaam/ start/ laatst) correct en vlot. 4. Leest niet-klankzuivere eenlettergrepige en/of samengestelde woorden (bijv: eerst, doorheen/ ringslang) correct en vlot. 5. Leest klankgroepenwoorden eindigend op – aai, -ooi,-oei, -b, -d, correct en vlot. 6. Leest klankgroepenwoorden correct en vlot. 7. Leest tweelettergrepige woorden met een voorvoegsel (be-, ge- ver-, on-, ont-) correct en vlot. 8. Leest verkleinwoorden correct en vlot. 	

Middelen, organisatie, pedagogisch en didactische aanpak

Middelen:

- Veilig leren lezen (VLL Kim versie) kern 1 t/m 12
- map Zo Leer je Kinderen Lezen en Spellen klankzuivere en niet-klankzuivere periode (ZLKLS)
- klankgebaren voor leerkracht en leerling
- letterbord en bordrij
- woordrijboekje
- methode Pennenstreken en schriften Schrijfvriend
- Directe Instructie model
- bibliotheekboeken
- ICT: Instructiefilmpjes voor onderwijs op afstand via Arqive

Leerkracht aanpak:

- letters aanleren en klankgroep (korte klank/ lange klank/tweetekensklank/medeklinker
- voor-, koor-, door- en duo-lezen
- letters flitsen
- zingend lezen
- kinderen succes laten ervaren om de motivatie te verhogen
- consequent gebruik maken van klankgebaren
- schrijven in methodisch schrijfschrift en gelinieerd schrijfschrift om klanktekenkoppeling te maken door motorische ondersteuning
- observeren
- gevarieerd boeken aanbod
- interactief voorlezen
- schrijfproducten van kinderen zichtbaar in de klas tonen
- verlengde instructie, niveaudifferentiatie en extra begeleide oefening bieden aan zwakke lezers

Leerlingen met minimumleerroute: de methode VLL Kim versie, ondersteund door methodiek ZLKLS, wordt ingezet.

* Na de algemene klassikale instructie wordt er herhaling en niveaudifferentiatie geboden op moeilijkheidsgraad bij zowel bordrij, leesblad als leesboek. Binnen elk kernonderdeel van het lezen zijn mogelijkheden op niveau te differentiëren op moeilijkheid, meer visuele- en/of motorische ondersteuning.

* Verlengde instructie, niveaudifferentiatie en extra begeleide oefening bieden tijdens de leesles.

* Extra leesmoment per dag (1 uur extra leestijd per week) volgens protocol leesproblemen en dyslexie.

* Wanneer dit nodig is kunnen remediërende programma's als Connect Lezen en Taal in blokjes ingezet worden.

Leerlingen met gevorderde leerlijn: de methode VLL Kim versie, ondersteund door methodiek ZLKLS, wordt ingezet.

* Na de algemene klassikale instructie wordt er uitdaging geboden door niveaudifferentiatie op moeilijkheidsgraad bij zowel bordrij, leesblad als leesboek. Binnen elk kernonderdeel van het lezen zijn mogelijkheden op niveau te differentiëren op moeilijkheid, minder visuele- en/of motorische ondersteuning.

* Er worden voldoende momenten geboden waarop deze leerlingen zelfstandig op hoger niveau leeskilometers kunnen maken in voor hen uitdagende leesboeken.

Technisch lezen: minimum-, basis- en gevorderde leerlijn groep 4

Leerroute	Uitstroom	Doel	Aanbod	Lestijd
Gevorderd	≥VMBO T	≥ AVI-E4 instructieniveau	Lessen uit leesmap ZLKLS groep 4	Totaal 5 uur per week
Basis	VMBO KB/ BB	AVI-M4 beheersingsniveau	Lessen uit leesmap ZLKLS groep 4	Totaal 5 uur per week
Intensieve zorg (IHP)	VMBO KB/ BB	AVI-M4 instructieniveau	Lessen uit leesmap ZLKLS groep 4 (+ IHP)	Totaal 5 uur per week + 1 uur extra voor verlengde instructie en begeleide oefening (IHP)
Minimum	PrO	≥ AVI-E3 beheersingsniveau	Begin schooljaar Kim versie kern 7 t/m 12 herhalen; vanaf september lessen uit leesmap ZLKLS groep 4	Totaal 5 uur per week + 1 uur extra voor verlengde instructie en begeleide oefening (IHP)
Inhoud van het aanbod				
Inhoud van het aanbod groep 4 (basis en minimum)			Inhoud van het aanbod groep 4 (gevorderd)	
Inhoud AVI-E3 (minimum leerroute) <ol style="list-style-type: none"> 1. Leest zinnen met ongeveer 7 woorden, beginnend met een hoofdletter. 2. Leest vlot nevenschikkende samengestelde zinnen 3. Leest klankzuivere samengestelde en/of langere woorden (bijv: zakmes/ straatnaam/ start/ laatst) correct en vlot. 4. Leest niet-klankzuivere eenlettergrepige en/of samengestelde woorden (bijv: eerst, doorheen/ringslang) correct en vlot. 5. Leest klankgroepenwoorden eindigend op – aai, -ooi,-oei, -b, -d, correct en vlot. 6. Leest klankgroepenwoorden correct en vlot. 7. Leest tweelettergrepige woorden met een voorvoegsel (be-, ge- ver-, on-, ont-) correct en vlot. 8. Leest verkleinwoorden correct en vlot. <p>Extra: aandacht voor leesmotivatie d.m.v. variatie in verhalen, racelezen, vrije keuze in bibliotheekboekenkeuze.</p>			Inhoud AVI-M4 (basis leerroute) <ol style="list-style-type: none"> 1. Leest zinnen met ongeveer 8 woorden met de juiste intonatie . 2. Leest vlot korte zinnen die betekenisvol zijn afgebroken en doorlopen op de volgende regel (iedere zin begint op een nieuwe regel). 3. Leest samengestelde zinnen, nevenschikkend en onderschikkend. 4. Leest vlot alle typen eenlettergrepige en tweelettergrepige en drielettergrepige woorden zonder leesmoelijkheden. 5. Leest met een middelgroot lettertype. Inhoud AVI-E4 beheersingsniveau (gevorderde leerroute): <ol style="list-style-type: none"> 1. Leest een doorlopende tekst met zinnen van ongeveer 9 woorden 2. Leest drie- en meerlettergrepige woorden met het voorvoegsel ge- , be-, ver- zonder leesmoelijkheden 3. Leest woorden op –tie uitgesproken als-/tsie/ 4. Leest leenwoorden zonder afwijkende klank-tekenrelaties (portemonnee, diskette) 	
Middelen, organisatie, pedagogisch en didactische aanpak				
Middelen: <ul style="list-style-type: none"> - Estafette niveau M4 en E4, basismaterialen - map Zo Leer je Kinderen Lezen en Spellen groep 4/5 (ZLKLS) 				

- bibliotheekboeken
- klankgebaren voor leerkracht en leerling
- letterbord (hoofdletters) en bordrij
- woordrijboekje
- methode Pennenstreken en schriften Schrijfvriend
- Directe Instructie model
- bibliotheekboeken
- ICT: Instructiefilmpjes voor onderwijs op afstand via Arqive

Leerkracht aanpak

- herhalen korte klank/ lange klank/tweetekensklank/medeklinker
- voor-, koor-, door- en duo-lezen
- kinderen succes laten ervaren om de motivatie te verhogen
- observeren
- gevarieerd boeken aanbod
- interactief voorlezen
- schrijfproducten van kinderen zichtbaar in de klas tonen
- verlengde instructie, niveaudifferentiatie en extra begeleide oefening bieden aan zwakke lezers

Leerlingen met minimumleerroute: de methode VLL kern 7 t/m 12, ondersteund door methodiek ZLKLS en aanpak 1 van Estafette M4 wordt ingezet.

- * Na de algemene klassikale instructie wordt er herhaling en niveaudifferentiatie geboden op moeilijkheidsgraad bij zowel bordrij, leesblad als leesboek. Binnen elk kernonderdeel van het lezen zijn mogelijkheden op niveau te differentiëren op moeilijkheid, meer visuele- en/of motorische ondersteuning.
- * Verlengde instructie, niveaudifferentiatie en extra begeleide oefening bieden tijdens de leesles.
- * Extra leesmoment per dag (1 uur extra leestijd per week) volgens protocol leesproblemen en dyslexie.
- * Wanneer dit nodig is kunnen remediërende programma's als Connect Lezen en Taal in blokjes ingezet worden.

Leerlingen met gevorderde leerroute: de methode Estafette M4 en E4 aanpak 2 wordt ingezet.

- * Kinderen werken na een instructie zelfstandig aan de les volgens de opbouw van de methode Estafette.
- * Na de algemene klassikale instructie wordt er uitdaging geboden door niveaudifferentiatie op moeilijkheidsgraad bij zowel bordrij, leesblad als leesboek. Binnen elk kernonderdeel van het lezen zijn mogelijkheden op niveau te differentiëren op moeilijkheid, minder visuele- en/of motorische ondersteuning.
- * Er worden voldoende momenten geboden waarop deze leerlingen zelfstandig op hoger niveau leeskilometers kunnen maken in voor hen uitdagende leesboeken.